

M U Z E U M A R C H A E O L O G I C Z N E W P O Z N A N I U

F O N T E S
A R C H A E O L O G I C I P O S N A N I E N S E S

A N N A L E S M U S E I A R C H A E O L O G I C I P O S N A N I E N S I S

V O L . X X I I I (1 9 7 2)

P O Z N A Ń
1 9 7 3

SPIS TREŚCI

PRACE I MATERIAŁY

Andrzej Prinke, Tadeusz Wiślański: Materiały do osadnictwa w epoce kamienia na terenie powiatu mogileńskiego	1
Magdalena Mączyńska: Osada ludności kultury łużyckiej i kultury przeworskiej w Opatowie, pow. Kłobuck, stan. 4	95
Janina Koczwańska: Analiza węgla drzewnych z osady ludności kultury przeworskiej w Opatowie, pow. Kłobuck, stan. 4	118
Włodzimierz Błaszczyk: Wyniki badań archeologicznych w strefie osady św. Gotarda na Starym Mieście w Poznaniu	120
Aleksandra Lipińska: Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1966 - 1968	192
Stanisław Jasnosz: Materiały do bibliografii archeologii pradziejowej i wczesnośredniowiecznej Wielkopolski za lata 1970 - 1971	198

NOWE ODKRYCIA

Dobromir Durczewski: Brązowy skarb halsztacki z Rudki, pow. Szamotuły	206
---	-----

SPRAWOZDANIA Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH

Andrzej Prinke: Badania weryfikacyjne stanowisk z epoki kamienia na terenie powiatu mogileńskiego	210
Tadeusz Malinowski: Badania wykopaliskowe na grodzisku ludności kultury łużyckiej w Komorowie, pow. Szamotuły, w 1971 r.	213
Dobromir Durczewski: Sprawozdanie z badań na cmentarzysku ludności kultury łużyckiej w Spławiu, pow. Września, w 1971 r.	216
Andrzej Prinke: Sprawozdanie z ratowniczych badań wykopaliskowych na cmentarzysku ludności kultury pomorskiej w Kucharach, pow. Pleszew	220
Dobromir Durczewski: Cmentarzysko ludności kultury grobów kłozowych z wczesnego i środkowego okresu lateńskiego w Kobylnikach, pow. Kościan, w 1971 r.	222
Maria Zeylandowa: Sprawozdanie z prac wykopaliskowych w Łasewie, pow. Pleszew, w 1971 r.	224
Aleksandra Lipińska, Maria Zeylandowa: Wyniki prac wykopaliskowych na grodzisku w Łądzie, pow. Słupca, w 1971 r.	226
Andrzej Prinke: Badania weryfikacyjne stanowisk archeologicznych w okolicy Łądu, pow. Słupca	229
Dobromir Durczewski: Interwencje i orzecznictwo konserwatorskie do spraw archeologicznych w Poznaniu, w 1971 r.	230

DZIAŁALNOŚĆ MUZEALNA

Włodzimierz Błaszczyk: Sprawozdanie z działalności Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w roku 1970	235
Gabriela Mikołajczyk: Sprawozdanie z działalności Oddziału w Gnieźnie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w roku 1971	248
Mirosława Szulc: Sprawozdanie z działalności Rezerwatu Archeologicznego w Gieczu, pow. Środa Wlkp. w roku 1971	251

WYSTAWY

Włodzimierz Błaszczyk: „Hallstatt” — wystawa najcenniejszych nabytków pradziejowych z Naturhistorisches Museum w Wiedniu eksponowanych w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu	253
Janusz Ziemiński: Wystawa: „Polskie badania archeologiczne w Nowae w Bułgarii”	261
Stanisław Jasnosz: Wystawa „Gwinejskie safari”	266

OMÓWIENIA

„Zielonogórskie Zeszyty Muzealne”, t. 1:1969, t. 2:1970 (Stanisław Jasnosz)	273
---	-----

PRACE I MATERIAŁY

STUDIES AND MATERIALS

STUDIEN UND MATERIALIEN

Andrzej Prinke, Tadeusz Wiślański

Materiały do osadnictwa w epoce kamienia na terenie powiatu mogileńskiego

Materials for the study of settlement during Stone Age in the area of the district of Mogilno
Materialien zur Erforschung des Siedlungswesens während der Steinzeit im Gebiet des Kreises Mogilno

WSTĘP

Niniejsza publikacja jest kolejnym etapem systematycznego opracowania całości zabytków archeologicznych z epoki kamienia, odkrytych na terenie Wielkopolski. Poprzednio ukazały się trzy tego typu prace, obejmujące obszar powiatów: międzychodzkiego¹, obornickiego², i gnieźnieńskiego³. Ponieważ w ostatnich kilku latach prowadzone były intensywne badania ratownicze w rejonie jez. Pakoskiego, za przedmiot następnego opracowania wybrano teren pow. mogileńskiego, co pozwoli w najbliższej przyszłości na rozpatrzenie bogatych zespołów neolitycznych, uzyskanych w wyniku tych badań, na tle całokształtu osadnictwa z epoki kamienia na obszarach sąsiednich.

W celu ułatwienia orientacji w obfitych materiałach, zgromadzonych w niniejszym opracowaniu, wprowadzono pewne zmiany w stosunku do układu poprzednich publikacji z tej serii. Miejscowości, ułożone w katalogu alfabetycznie, opatrzone numerami od 1 do 106. Poszczególne stanowiska i znaleziska luźne z tej samej miejscowości oznaczono kolejnymi literami alfabetu, umieszczonymi po numerze miejscowości np. 6 a, 6 b itd.). Oprócz planów sytuacyjnych stanowisk, do opracowania dołączono mapę zbiorczą całego powiatu, która informuje o położeniu miejscowości wymienionych w katalogu i przynależności kulturowej zabytków znalezionych na ich terenie. Każda miejscowość oznaczona jest na mapie zbiorczej numerem, pod którym figuruje ona w katalogu. Przy opisie zabytków krzemiennych zrezygnowano z podawania rodzaju surowca w odniesieniu do narzutowego krzemienia kredowego, bałtyckiego, z którego wykonana jest przeważająca większość okazów; każdorazowo wymieniono natomiast wszelkie inne odmiany surowca krzemiennego. W katalogu uwzględniono również szereg zabytków zaginionych, znanych jedynie z notatek i ry-

sunków archiwalnych. Ich opisy i ilustracje są z konieczności niepełne, w pewnych wypadkach przytoczono w dosłownym brzmieniu opis podany przez znalazcę.

Przy opisie większości neolitycznych narzędzi kamiennych podano rodzaj surowca skalnego, w oparciu o makroskopowe oznaczenia petrograficzne, dokonane przez doc. dr. W. Grocholskiego i mgr. Janusza Skoczylasa z Katedry Geologii UAM w Poznaniu.

WYKAZ SKRÓTÓW

Bad.	— badania
Chron.	— chronologia
Dł.	— długość
DPMW	— Dział Przedhistoryczny Muzeum Wielkopolskiego
Gł.	— głębokość
Grub.	— grubość
Inw.	— inwentarz
KAK	— kultura amofr kulistych
Kat.	— katalog
KA UAM	— Katedra Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
KCG-D	— kultura ceramiki grzebykowo-dołkowej
KCS	— kultura ceramiki sznurowej
KCW	— kultura ceramiki wstęgowej
KCWR	— kultura ceramiki wstęgowej rytej
KL	— kultura lendzielska
KPL	— kultura pucharów lejkatych
Lit.	— literatura
MAEŁ	— Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi
MAP	— Muzeum Archeologiczne w Poznaniu
PAK PKZ	— Pracownie Konserwacji Zabytków, Oddział w Poznaniu, Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Stan.	— stanowisko
Szer.	— szerokość
WKZ	— Wojewódzki Konserwator Zabytków
Wys.	— wysokość
Zb.	— zbiory

LITERATURA

¹ M. Kobusiewicz, *Materiały do osadnictwa w epoce kamienia w powiecie międzychodzkiem*, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 17: 1966, s. 1-20.

² M. Kobusiewicz, *Materiały do osadnictwa w epoce kamienia w powiecie obornickim*, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 18: 1967, s. 1-28.

³ M. Kobusiewicz, W. Tetzlaff, *Materiały do osadnictwa w epoce kamienia na terenie powiatu gnieźnieńskiego*, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 22: 1971, s. 11-33.

Antoniewicz W.

1938 Z dziedziny archeologii ziem Polski, „Światowid”, t. 17, s. 341-422.

- Aberg N.**
1918 Das nordische Kulturgebiet in Mitteleuropa während der jüngeren Steinzeit, Uppsala-Leipzig.
- Bakker J. A., Vogel J. C., Wiślański T.**
1969 TRB and Other C 14 Dates from Poland (c. 4350 - 1350 BC and 800 - 900 AD). Part A, „Helinium”, t. 9, s. 3 - 27.
- Bednarczyk J., Koško A.**
1971 Dobieszewice, pow. Mogilno. Stanowisko 2; [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1970”, s. 22 - 23, Warszawa.
- Blume E.**
1909 a Ausstellung im Kaiser Friedrich-Museum. Vor- und frühgeschichtliche Altertümer aus dem Gebiet der Provinz Posen.
1909 b Aus der Provinz Posen. Erwerbungen des Kaiser-Friedrich-Museums zu Posen vom Januar bis Juni 1909, „Mannus”, t. 1, s. 303 - 305.
1909 c Aus der Provinz Posen. Erwerbungen des Kaiser-Friedrich-Museums zu Posen vom Juli bis Dezember 1908, „Mannus”, t. 1, s. 137 - 140.
1911 Aus der Provinz Posen. Erwerbungen des Kaiser-Friedrich-Museums zu Posen vom Juli bis Dezember 1909, „Mannus”, t. 3, s. 289 - 298.
1912 Inventarisierung vorgeschichtlicher Altertümer in Privatbesitz, „Mannus”, t. 4, s. 327 - 332.
- Chmielewski W.**
1952 Zagadnienie grobowców kujawskich w świetle ostatnich badań, Łódź.
- Cichoszewska H.**
1925 Nowe zabytki Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu w latach 1911 - 1921, „Przegląd Archeologiczny”, t. 2, s. 125 - 134.
- Clark J. G. D.**
1936 The Mesolithic Settlement of Northern Europe. A Study of the Food-Gathering Peoples of Northern Europe during the Early Post-Glacial Period, Cambridge.
- Engel C., La Baume W.**
1937 Kulturen und Völker der Frühzeit im Preussenlande; [w:] Erläuterungen zum Atlas der ost- und westpreussischen Landesgeschichte, cz. I, Königsberg.
- Erzepki B.**
1893 Album przedhistorycznych zabytków Wielkiego Księstwa Poznańskiego zebranych w Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, z. 1, Poznań.
- Fitzke J.**
1936 Stanowiska kultury ceramiki kreskowo-klutej w Sędowie w pow. mogileńskim (woj. poznańskie), „ZOW”, t. 11, z. 2, s. 21 - 25.
- Hensel W.**
1953 Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej, t. 2, Poznań.
- Jażdżewski K.**
1928 Nowe znaleziska w powiecie rawickim, „Przegląd Archeologiczny”, t. 3, s. 116 - 130.
1936 Kultura Pucharów Lejkowatych w Polsce Zachodniej i Środkowej, Poznań.
- Karpińska A.**
1928 Nowe nabytki Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu w latach 1923 - 1925, „Przegląd Archeologiczny”, t. 3, s. 234 - 248.
- Katalog**
1880 Katalog der Ausstellung prähistorischer und anthropologischer Funde Deutschlands zu Berlin vom 5. - 21. August 1880, Berlin.
- Klichowska M.**
1959 Odciski ziarn zbóż i innych gatunków traw na ułamkach naczyń z neolitycznego stanowiska kultury ceramiki wstęgowej rtyej w Strzelcach, w powiecie mogileńskim, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 101 - 105.
- Kobusiewicz M.**
1963 Materiały krzemienne z Nożycyna w pow. mogileńskim, „Przegląd Archeologiczny”, t. 16, s. 75 - 81.
- Kossinna G.**
1910 Der Ursprung der Urfinnen und Urindogermanen und ihre Ausbreitung nach Osten. III — Nordindogermanen und Südindogermanen, „Mannus”, t. 2, s. 62 - 108.
1917 Meine Reise nach West- und Ostpreussen und meine Berufung an Generalfeldmarschall von Hindenburg im August 1915, „Mannus”, t. 9, s. 118 - 195.
- Kostrzewska M.**
1953 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1952 - 53, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 4, s. 287 - 300.
1955 Nowe nabytki Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w r. 1954, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 6, s. 224 - 230.
1965 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1961 - 1963, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 16, s. 239 - 250.
1966 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1964 - 1965, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 17, s. 266 - 276.
- Kostrzewski B.**
1950 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1945 - 1949, „Fontes Praehistorici”, t. 1, s. 164 - 213.
- Kostrzewski J.**
1914 Wielkopolska w czasach przedhistorycznych, Poznań.
1923 Wielkopolska w czasach przedhistorycznych, wyd. II, Poznań.
1928 Nowe nabytki Działu Przedhistorycznego Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu w latach 1922 - 1925, „Przegląd Archeologiczny”, t. 3, s. 221 - 233.
1939 - 1948 Od mezolitu do okresu wędrówek ludów, [w:] Prehistoria ziem polskich, s. 118 - 359 i tabl. 50 - 90, Kraków.
1955 Wielkopolska w pradziejach, Warszawa-Wrocław.
- Kostrzewski J., Chmielewski W., Jażdżewski K.**
1965 Pradzieje Polski, Wrocław—Warszawa—Kraków.
- Kowalenko W.**
1938 Grody i osadnictwo grodowe Wielkopolski wczesnohistorycznej, Poznań.
- Kozłowski L.**
1919 Wielkopolska w epoce kamiennej. Cz. I, „Przegląd Archeologiczny”, t. 1, roczn. 1, z. 3 - 4, s. 84 - 98.
1920 Wielkopolska w epoce kamiennej. Cz. II, „Przegląd Archeologiczny”, t. 1, roczn. 2, z. 1 - 2, s. 1 - 51.
1921 Groby megalityczne na wschód od Odry, „Prace i Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne”, t. 2, s. 1 - 63.
1923 Epoka kamienia na wydmach wschodniej części Wyżyny Małopolskiej, Lwów—Warszawa.
1924 Młodsza epoka kamienna w Polsce, Lwów.
1925 Nowe przyczynki do epoki kamienia w Wielkopolsce, „Przegląd Archeologiczny”, t. 2, s. 283 - 295.

- Kozłowski S. K.
1967 Z problematyki polskiego mezolitu, cz. 4. O mezolocie Polski północno-wschodniej i terenów sąsiednich, „Archeologia Polski”, t. 12, z. 2, s. 219 - 256.
- Krause E.
1971 Broniewice, pow. Mogilno. Stanowisko 1, [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1970”, s. 21 - 22
- Krysiak K.
1959 Materiał zwierzęcy z wykopalisk w Strzelcach, w pow. mogileńskim, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 96 - 99.
- La Baume W. (red.)
1936 Kulturen und Völker der Frühzeit im Preussenland, [w:] E. Keyser (red.), Atlas der ost- und westpreussischen Landesgeschichte, cz. I, Braunschweig-Königsberg.
- Lehmann-Nitsche R.
1895 Ein Kupferbeil von Kwieciszewo, Cujavien, „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 569 - 571.
1897 Ein Burgwall und ein vorslawischer Urnenfriedhof von Königsbrunn, Cujavien, „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 171 - 175.
- Lipińska A.
1959 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1943 i 1944, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 243 - 255.
- Lissauer A.
1887 Die prähistorischen Denkmäler der Provinz Westpreussen und der angrenzenden Gebiete, Leipzig.
1893 Drei bronzezeitliche Funde aus dem Kreise Konitz in West-Preussen, „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 409 - 418.
- Łebiński W.
1888 Wykopaliska w Rzeszynku, „Zapiski Archeologiczne Poznańskie”, z. 3, s. 33 - 36.
- Łuka L. J.
1952 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w r. 1951, „Fontes Praehistorici”, t. 1952, s. 149 - 171.
- Maciejewski F.
1960 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1940 - 1942, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 11, s. 203 - 223.
- Malinowski T.
1955 Nabytki b. Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w latach 1929 - 1932, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, s. 104 - 161.
- Marcinek J., Wiślański T.
1959 Sprawozdanie z wstępnych prac gleboznawczych na obiektach archeologicznych w Strzelcach i Głogówcu, w pow. Mogilno w 1956 r., „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 7, s. 77 - 94.
- Makiewicz T.
1970 Dobieszewice, pow. Mogilno. Stanowisko 1, [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1969”, s. 183-184, Warszawa.
- Mazurowski R.
1970 a Długi dom, „ZOW”, t. 36, z. 2, s. 101 - 104.
1970 b Dobieszewice, pow. Mogilno. Stanowisko 2, [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1969”, s. 38 - 39, Warszawa.
- Montelius O.
1900 Die Chronologie der ältesten Bronzezeit in Norddeutschland und Skandinavien, Braunschweig.
- Naumowicz E.
1962 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1959 - 1960, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 13, s. 364 - 385.
- Nosek S.
1967 Kultura amfor kulistych w Polsce, Wrocław—Warszawa—Kraków.
- Piaszykowska M.
1955 Nabytki b. Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w latach 1933 - 1937, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 1955, s. 162 - 223.
1959 Nabytki Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w latach 1938 - 1939, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 229 - 242.
- Rajewski Z. A.
1933 Nowe nabytki Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu w latach 1926 - 1927, „Przegląd Archeologiczny”, t. 4, s. 248 - 265.
1936 Nowe nabytki Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu w roku 1928, „Przegląd Archeologiczny”, t. 5, s. 203 - 217.
- Richter J.
1914 Kaiser-Friedrich-Museum in Posen, „Aus dem Posener Lande”, t. 9, s. 41 - 42.
- Richtshofen B. v.
1924 Zum Stand der Vorgeschichtsforschung in Posen und dem westlichen Kongresspolen, „Mannus”, t. 16, s. 302 - 324.
- Sadowski J. N.
1877 Wykaz zabytków przedhistorycznych na ziemiach polskich. Z. 1 — Porzeczka Warty i Baryczy, Kraków.
- Schmidt H.
1911 Neuerwerbungen aus der vorgeschichtlichen Abteilung der königlichen Museen zu Berlin, „Praehistorische Zeitschrift”, t. 3, s. 388 - 392.
- Schumacher P.
1924 Die Ringwälle in der früheren preussischen Provinz Posen. Ein Beitrag zur vorgeschichtlichen Kartographie, Leipzig.
- Schwartz W.
1876 Jahresbericht über die Funde in Posen im Jahre 1876, „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 268 - 273.
1879 Neue Ausgrabung in Siaboszewo und zwar zweier sogen. Hünengräber mit Skeletten, Steinbeilen u.s.w., „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 225 - 227.
1880 II. Nachtrag zu den Materialien zur prähistorischen Kartographie der Provinz Posen, Posen.
1881 III. Nachtrag zu den Materialien zur prähistorischen Kartographie der Provinz Posen, Posen.
- Sikorski C.
1970 a Chabsko, pow. Mogilno, [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1969”, s. 69, Warszawa.
1970 b Dobieszewice, pow. Mogilno, [w:] M. Konopka (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1969”, s. 40, Warszawa.
1970 c Siaboszewo, pow. Mogilno, [w:] M. Konopka

- (red.), „Informator Archeologiczny. Badania 1969”, s. 318, Warszawa.
- Skladny A., Schwartz W., Prümers R.
1890 Verzeichniss der eingegangenen Tauschschriften und Schenkungen, „Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen”, t. 5, s. s. XXX - XXXVIII.
1892 Verzeichniss der eingegangenen Tauschschriften und Schenkungen, „Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen”, t. 7, s. LIII - LXX.
- Smoczyńska Ł.
1952 Kultura ceramiki wstęgowej rytej w Wielkopolsce, „Fontes Praehistorici”, t. 3, s. 1 - 84.
- Śmigieński W.
1957 - 1958 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w roku 1955, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, s. 448 - 463.
1959 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w latach 1956 i 1957, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 256 - 286.
1962 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 1958 r., „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 13, s. 346 - 363.
- Umbreit C.
1937 Neue Forschungen zur ostdeutschen Steinzeit und frühen Bronzezeit, Leipzig.
- Verzeichniss.
1891 Verzeichniss der Schenkungen und Erwerbungen für Bibliothek und Sammlung, „Jahrbuch der Historischen Gesellschaft für den Netzedistrikt zu Bromberg”, s. 101.
1896 Verzeichniss der Schenkungen und Erwerbungen für Bibliothek und Sammlung im Jahre 1895, „Jahrbuch der Historischen Gesellschaft für den Netzedistrikt zu Bromberg”, s. 73 - 77.
- Waga T.
1931 Kultura nadodrzańskiej ceramiki sznurowej w Wielkopolsce, Poznań.
- Weeren H.
1896 Analyse einer cujavischen Kupferaxt und Bearbeitung der Kupfererze, „Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte”, s. 380 - 384.
- Wilke G.
1917 Die Herkunft der Kelten, Germanen und Illyrer, „Mannus”, t. 9, s. 1 - 54.
- Wiślański T.
1959 a Sprawozdanie z prac ekspedycji wykopaliskowej w Strzelcach, pow. Mogilno, w latach 1952, 1954 i 1956, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 5, s. 31 - 40.
1959 b Wyniki prac wykopaliskowych w Strzelcach, w pow. mogileńskim w latach 1952 i 1954, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 1 - 93.
1960 Sprawozdanie z prac ekspedycji wykopaliskowej w Strzelcach, pow. Mogilno, w 1957 r., „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 10, s. 23 - 30.
1961 Research on Neolithic Barrows in Strzelce, district Mogilno, „Archaeologia Polona”, t. 4, s. 88 - 97.
1963 Dóm neolityczny z Mirosławic, pow. Mogilno, [w:] „Munera Archaeologica Iosepho Kostrzewski Oblata”, s. 87 - 95, Poznań.
1966 Kultura amfor kulistych w Polsce północno-zachodniej, Wrocław—Warszawa—Kraków.
1969 Podstawy gospodarcze plemion neolitycznych w Polsce północno-zachodniej, Wrocław—Warszawa—Kraków.
- Wiślański T. (red.)
1970 The Neolithic in Poland, Wrocław—Warszawa—Kraków.
- Witkowska A.
1951 Wykaz nabytków Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w roku 1950, „Fontes Praehistorici”, t. 2, s. 285 - 311.
- Wokroj F.
1959 Kości ludzkie z grobów kultury amfor kulistych w Strzelcach, w pow. mogileńskim, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, t. 10, s. 100.
- Zakrzewski Z.
1930 Kurhan w Strzelcach, w pow. mogileńskim, [w:] „Księga pamiątkowa ku czci prof. Demetrykiewicza”, s. 333 - 339, Poznań.
1936 Jamy ofiarne w Wójcinie (woj. poznańskie, pow. mogileński), „Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”, t. 41, s. 282 - 285.
- Zenksteler N.
1874 Ein Beitrag zu den Ausgrabungen in der Provinz Posen, [w:] XXIX Programm des Königlichen Gymnasiums zu Ostrowo, Michaelis 1874, s. 5 - 22, Ostrowo.
- ZOW.
1928 Dwa cmentarzyska grobów kloszowych i skrzynkowych, t. 3, z. 1, s. 16 (w rubryce „Nowe wykopaliska”).
1931 a Nowe osady kultury puharów lejkowatych, t. 6, z. 3, s. 46 (w rubryce „Nowe wykopaliska”).
1931 b Nowe ślady kultury młodszej ceramiki wstęgowej w Wielkopolsce, t. 6, z. 3, s. 45 (w rubryce „Nowe wykopaliska”).
1932 Wykopaliska z Szerzaw, w pow. mogileńskim, t. 7, z. 4 - 5, s. 67 - 68 (w rubryce „Nowe wykopaliska”).
1936 t. 9, z. 1, s. 15 (w rubryce „Nowe wykopaliska”).
1952 t. 21, z. 3, s. 113 (w rubryce „Nowe odkrycia archeologiczne”).

MATERIAŁY

1a. Baba

Stan. 1. Nad Jez. Wiczanowskim, N od Babki, SE od pktu wys. 100,1 m, na wydmy (ryc. 1).

Bad.: Powierzchniowe J. Kostrzewskiego w 1956 r.

Inw.: Szczątkowy rdzeń o zmienionej orientacji, bez zaprawy, z okrucza. Mały rdzeń zaczątkowy, odłupkowy, jednopiętowy, z zaprawioną piętą, z okrucza. Owalny skrobacz z okrucza termicznego; niemal dookoła krawędź pracująca tworzy na jednym z boków dwie wnęki (tabl. 1:1). Rylec węglowy środkowy z odłupka o lekko wklęsłym łuskowisku (tabl. 1:2). Pazur mikrolityczny; oba boki zaretuszowane półstromo, przy wierzchołku stromo (tabl. 1:3). Obiecnik

z małego, smukłego wióra. Trapez. Złamany wiór mikrolityczny z drobnym retuszem na krawędzi bocznej. 3 odłupki łuskane. Kilka wiórow. Liczne odłupki i zaprawiaki. Rylczak od rylca jedynaka.

Kilka skorup, w tym fragment brzegu naczynia zdobionego rzędem prostokątnych nacięć pod krawędzią (tabl. 1:4); fragment brzuśca naczynia zdobionego dwoma poziomymi odciskami sznura (tabl. 1:5). Kilkanaście drobnych skorup; glina z domieszką tłuczni.

Chron.: Mezolit. Neolit; KPL i KAK.

Zb.: MAP, kat. 1956: 441 - 448.

Lit.: S. Nosek 1967, s. 90; W. Śmigieński 1959, s. 256.